

Werken als gastouder

- Kiezen voor het gastouderschap
- Aan welke eisen moet een gastouder voldoen?
- Opvang aan huis (in het huis van de ouders)
- Financiële aspecten van het gastouderschap
- De rol van het gastouderbureau

Kiezen voor het gastouderschap

"Mijn eigen kinderen zijn nog jong. Het gastouderschap, kinderen opvangen in mijn eigen huis, is voor mij een prima combinatie van werken en zorgen voor mijn eigen gezin."

"Ik vind het leuk en boeiend om met kinderen om te gaan, hen te stimuleren in hun ontwikkeling. Kleinschalige opvang met veel mogelijkheden voor het geven van individuele aandacht past helemaal bij mij. Ik doe dat graag als professionele gastouder bij mensen thuis."

Gastouders. Ze zijn niet meer weg te denken. Naast opvang in kinderdagverblijven en centra voor buitenschoolse opvang is gastouderopvang een belangrijk onderdeel van de kinderopvang. Gastouders bieden professionele kleinschalige flexibele kinderopvang in hun eigen huis. Opvang in het huis van de gastkinderen kan ook. Individuele aandacht voor kinderen is bij deze vorm van kinderopvang volop mogelijk. Gastouders zijn aangesloten bij een gastouderbureau dat de opvang bemiddelt en begeleidt. Gastouderbureaus en gastouders moeten ingeschreven staan bij het Landelijke Register Kinderopvang. Dat is belangrijk voor de ouders die gebruik maken van deze opvang, omdat zij alleen dan in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag van de overheid.

Waarom gastouder worden?

Wanneer u gastouder wilt worden heeft u natuurlijk van te voren bij een aantal zaken stilgestaan. Hoe ziet uw weekindeling er uit als je gastouder bent? Hoe kijken uw partner en kinderen aan tegen de opvang van kinderen in huis? Waar moet je huis aan voldoen? Hoe wilt u het contact met de ouders van de gastkinderen onderhouden? En hoe is het om met een gastouderbureau samen te werken?

Als u kiest voor gastouderschap, heeft u vanzelfsprekend een warm hart voor kinderen. Gastouder zijn betekent in de eerste plaats verzorgen en begeleiden van gastkinderen. Het is goed u te realiseren dat ieder kind anders is en zich op een heel eigen manier ontwikkelt. Zo heeft een druk kind misschien meer ruimte nodig dan een rustig kind en soms ook meer regels. Sommige kinderen zijn spontaan, overal op hun gemak en altijd met iedereen de beste maatjes. Andere kinderen zijn een beetje verlegen. Ze kijken eerst de kat uit de boom en hebben een tijdje nodig om zich ergens op hun gemak te voelen. Als gastouder is het belangrijk dat je open staat voor verschillen tussen kinderen en er mee om kunt gaan.

Gastouderschap kan de mogelijkheid geven om de zorg voor gezin en werk op een prettige manier te combineren. U ontvangt een vergoeding voor het aantal uren dat u opvang biedt. Deze vergoeding ontvangt u via het gastouderbureau. Voor doorbetaling bij ziekte of vakantie zijn een aantal richtlijnen door het gastouderbureau opgesteld.

Wat betekent "gastouder zijn" voor u zelf?

Waar kinderen zijn is het over het algemeen een gezellige drukte. Kinderen spelen niet altijd rustig in een hoekje, maar houden van uitdaging en avontuur. Aan u als gastouder de taak om alles in goede banen te leiden. Het tillen van kinderen die nog niet lopen bijvoorbeeld of het regelmatig naar buiten gaan met de kinderen vraagt een goede gezondheid.

Gastouderschap is een vak. Dat betekent dat uw huishoudelijke taken op een ander tijdstip van de dag of misschien zelfs op een ander moment van de week zullen plaatsvinden. Als gastouder bent u er tijdens de uren dat u opvang biedt voor de gastkinderen. Natuurlijk is het met peuters een geweldige activiteit om samen de ramen te zemen of „mee te helpen“ met het eten voorbereiden. Waarschijnlijk zal het resultaat er anders uitzien dan u gewend bent, maar gezellig is het wel!

U bent als gastouder meer aan huis gebonden, omdat het ritme van elk kind weer anders kan zijn. Ook klusjes als boodschappen doen of op bezoek gaan bij iemand komen op het tweede plan. U bent immers aan het werk!

Wat betekent de opvang voor uw huisgenoten?

Voor uw huisgenoten heeft de kinderopvang die u gaat bieden ook consequenties. Voor uw eigen kinderen is het vaak erg leuk en gezellig als er meer kinderen in huis zijn. Maar ze zullen wel uw aandacht en misschien het speelgoed en speelruimte moeten delen met de gastkinderen. Schoolgaande kinderen kunnen wel eens gestoord worden bij het maken van hun huiswerk of mogen niet teveel lawaai maken als een gastkindje ligt te slapen. Het is erg zinnig om met uw eigen kinderen te praten over het plan om gastkinderen in huis op te vangen en samen met hen de voor- en nadelen te bespreken. Zij voelen zich dan door u betrokken in de plannen en hebben zelf vaak prima ideeën over oplossingen voor eventuele haken en ogen.

Ook uw partner zal merken dat er gastkinderen komen en gaan. Het is belangrijk dat hij of zij er positief tegenover staat dat er kinderen worden opgevangen in uw beider huis. 's Morgens, als de kinderen (soms vroeg) worden gebracht of 's avonds na het werk als de kinderen worden opgehaald kan het best druk zijn. De ouders willen even weten hoe het die dag met hun kind is gegaan, het speelgoed is niet altijd opgeruimd en de gastkinderen zijn soms moe van een hele dag spelen. Dan is het fijn als een partner deze situatie zal begrijpen. Het is dus zinnig om met hem of haar vooraf goede afspraken te maken over de gang van zaken in huis.

De opvanglocatie

Als u besluit kinderen op te gaan vangen, wil dat ook zeggen dat kinderen welkom zijn in uw huis. Daarom is het belangrijk te bekijken of er voldoende ruimte is of gecreëerd kan worden om te spelen, eten en slapen. Komen er kinderen die jonger zijn dan anderhalf jaar, dan is een aparte slaapruijnte voor hen in ieder geval vereist. Het is goed uw huis eens op de hoogte van een kind te bekijken. Is alles kindvriendelijk en veilig? Kinderen kunnen heel goed leren dat ze aan bepaalde dingen niet mogen komen, maar het is vervelend om steeds "nee" te moeten zeggen. Daarom is het beter om echt kostbare dingen buiten bereik te zetten. Dat de opvanglocatie in het belang van de gezondheid van de kinderen rookvrij moet zijn, spreekt voor zich. Het moet voor de kinderen ook mogelijk zijn om al dan niet onder begeleiding buiten te spelen.

Hoeveel kinderen opvangen?

Als u kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar wilt opvangen, dan mogen er maximaal vijf kinderen tegelijkertijd aanwezig zijn. Hiervan mogen maximaal vier kinderen in de leeftijd van 0 tot 2 jaar zijn, en van hen dan weer maximaal twee baby's. Overigens worden uw eigen kinderen in de leeftijdsgroep van 0 tot 4 jaar meegerekend. Gaat u opvang bieden aan kinderen tot 13 jaar, dan mogen er zes kinderen tegelijkertijd aanwezig zijn. Ook hier gelden de bovenstaande gestelde maxima voor kinderen tot 4 jaar. Bij de opvang van zes kinderen tegelijkertijd tellen eigen kinderen in de leeftijd tot 10 jaar mee.

Het contact met de ouders

Het gastouderbureau zal ouders die opvang zoeken voor hun kind (eren) met u in contact brengen. Het is belangrijk dat u in een kennismakingsgesprek met hen duidelijk kunt maken wat zij van u kunnen verwachten. Ook hoe u denkt over opvoeden, over straffen en belonen, streng en soepel zijn, enzovoort. Ouders zullen hun eigen wensen en verwachtingen ook kenbaar maken. Eerlijkheid en openheid tussen u en de ouders is in het belang van het kind. Een goede start waarborgt in de meeste gevallen een positief verloop van de opvang.

U zult gedurende de periode dat u het kind opvangt met de ouders veel praten over zaken als opvoeding, de ontwikkeling van het kind, zindelijk worden, voeding, en ook zakelijke aspecten als breng- en haaltijden. Als gastouder bent u gedurende de tijd dat het gastkind bij u is verantwoordelijk voor het wel en wee van het kind. Toch is het belangrijk u te realiseren dat de ouders altijd zelf verantwoordelijk blijven voor de opvoeding van hun kind.

Aan welke eisen moet een gastouder voldoen?

Opleidingseisen

Om te kunnen werken als gastouder moet u in ieder geval minimaal over een diploma MBO 2 Helpende (Zorg) en Welzijn beschikken. Het ministerie van Onderwijs heeft een lijst opgesteld van inhoudelijke verwante MBO 2 opleidingen die ook voor het gastouderschap kwalificeren. Ook diploma's van een hoger niveau (MBO 3, MBO 4 en HBO) uit de CAO kinderopvang die kwalificeren voor pedagogisch medewerker gelden voor gastouders. Als u geen diploma heeft, voldoet ook een certificaat goed gastouderschap afgegeven door een erkende EVC (= Erkenning van Verworven Competenties) aanbieder. Dit certificaat bewijst dat u voor het werken als gastouder voldoet aan alle vereiste competenties.

Overige kwaliteitseisen

Certificaat Eerste Hulp aan Kinderen

Als gastouder moet u in het bezit zijn van een geregistreerd certificaat Eerste Hulp aan Kinderen van het Oranje Kruis of een geregistreerd certificaat Spoedeisende Hulpverlening bij Slachtoffers (SEHSO) van Nedcert. Op verschillende plaatsen in Nederland worden EHBO cursussen gegeven. U vindt ze onder andere op de website van het Oranje Kruis. Het gastouderbureau van Flex organiseert ook jaarlijks opfrisbijeenkomsten Eerste Hulp aan Kinderen. Als gastouder bent u verplicht ieder jaar zo'n bijeenkomst bij te wonen om uw certificaat geldig te houden.

Verklaring Omtrent Gedrag

Als gastouder dient u bij de start van de opvang een Verklaring Omtrent Gedrag te kunnen overleggen. Dit geldt ook voor alle huisgenoten van 18 jaar en ouder.

Eisen aan de opvanglocatie

De opvang kan in uw eigen huis of in dat van de ouders plaatsvinden. Binnen en buiten is er voldoende speelgelegenheid, afgestemd op het aantal en de leeftijd van de op te vangen kinderen. Als u kinderen tot anderhalf jaar opvangt, dan moet er voor hen een aparte slaapruiimte zijn. De grootte van deze slaapruiimte moet afgestemd zijn op het aantal kinderen in deze leeftijdscategorie. Het is belangrijk dat de opvanglocatie veilig en hygiënisch is. Het gastouderbureau maakt samen met u een risico inventarisatie van de veiligheid en gezondheid. Als dat nodig is, wordt een plan van aanpak gemaakt om de eventuele risico's voor de kinderen te verminderen. De risico inventarisatie wordt voordat u gaat starten als gastouder uitgevoerd. Jaarlijks herhalen we dit. De woning waar u kinderen opvangt dient rookvrij te zijn. En er zijn voldoende goed functionerende rookmelders in de woning.

Achterwacht

Als u 4 of meer kinderen tegelijkertijd opvangt moet er een achterwacht beschikbaar zijn. Deze achterwacht is altijd telefonisch bereikbaar en kan in geval van calamiteiten in ieder geval binnen 15 minuten bij u aanwezig zijn.

Inschrijving in het Landelijk Register Kinderopvang

Als u als gastouder aan alle eisen voldoet wordt u aangemeld bij het landelijk register kinderopvang. Na aanmelding controleert de GGD in opdracht van de gemeente waar de opvang plaats vindt, of aan alle eisen (opleiding, voorzieningen, e.d.) wordt voldaan.

Leeftijd

Het gastouderbureau stelt een leeftijdsgrens van minimaal 18 jaar om gastouder te kunnen worden.

Opvang aan huis (in het huis van de ouder)

Wat houdt opvang aan huis in?

Bij opvang aan huis verzorgt u als gastouder de kinderen in het huis van de ouders. Het is eventueel mogelijk dat kinderen van een ander gezin tegelijkertijd opgevangen worden.

Het uitvoeren van huishoudelijke werkzaamheden valt buiten uw verantwoordelijkheid. Het gastouderbureau bemiddelt immers alleen voor de opvang van de kinderen! Huishoudelijke werkzaamheden die direct betrekking hebben op de verzorging van de kinderen, zoals bijvoorbeeld een klein afwasje, vuile luiers in de week zetten, speelgoed opruimen, horen uiteraard wel tot uw taak. Indien nodig, brengt u kinderen van en naar school, clubjes, en dergelijke.

Het is niet de bedoeling dat u uw eigen kinderen meeneemt naar de opvanglocatie. En ook niet dat u tijdens de opvang eigen bezoek ontvangt. U bent tenslotte aan het werk!

Voor opvang aan huis gelden dezelfde regels ten aanzien van het maximum aantal op te vangen kinderen als bij opvang in het huis van de gastouder.

Een veilige omgeving voor kinderen en gastouders

Een bemiddelingsmedewerker van het gastouderbureau zal tijdens het inschrijfgesprek met de ouder de werkomgeving, in dit geval het huis van de ouder, beoordelen op veiligheid voor de kinderen én voor u als gastouder. Eén keer per jaar wordt een risico analyse gemaakt van de veiligheid en gezondheid van de opvangomgeving. De bemiddelingsmedewerker bespreekt eventuele onveilige of ongezonde situaties met de ouder en overlegt over mogelijke aanpassingen. De ouder is verantwoordelijk voor de aanpassingen die noodzakelijk of gewenst zijn.

In principe controleert de GGD bij de start van de opvang niet of de woning van de ouders aan alle wettelijke eisen voldoet. Steekproefsgewijs of als daartoe aanleiding is kunnen zij dit alsnog doen.

Overeenkomst tussen gastouder en ouder

Ouders en gastouder sluiten op basis van de regeling "dienstverlening aan huis" een arbeidsovereenkomst met elkaar af. Door de opvang op maximaal 3 dagen plaats te laten vinden vervalt voor de ouder een aantal belangrijke verplichtingen, zoals het inhouden van loonbelasting en premieafdracht van werknemersverzekeringen. Als gastouder kunt u geen aanspraak maken op uitkeringen in het kader van de WW, ziekwet en WAO. Voor de opvang aan huis geldt een vast uurtarief. Dit uurtarief is onafhankelijk van het aantal kinderen dat opgevangen wordt. Dus voor de opvang van één kind zijn ouders aan de gastouder evenveel vergoeding verschuldigd als voor drie of vier kinderen.

De regels en richtlijnen die het gastouderbureau voor de gastouderopvang hanteert worden voor zover van toepassing gevolgd.

Als gastouder kunt u op meerdere adressen bij ouders aan huis de opvang verzorgen, maar nooit meer dan 3 dagen per week op hetzelfde adres.

Financiële aspecten van het gastouderschap

Flex gaat geen arbeidsovereenkomst aan met gastouders, maar sluit een overeenkomst bemiddeling en begeleiding inzake kinderopvang met hen af. Gastouders vangen zelfstandig kinderen op, sommigen als een soort freelancer, anderen als zelfstandig ondernemer.

De "freelance gastouder"

Voor de gastouders die werken als een soort freelancer vallen de inkomsten belastingtechnisch onder "inkomsten uit overig werk". Over deze inkomsten moet belasting betaald worden, net als ieder ander die geld verdient met werken dat moet doen; daarnaast ook premie volksverzekeringen. Gastouders zijn verplicht zelf hun inkomsten op te geven bij de belastingdienst. Flex is hier niet verantwoordelijk voor. Flex is wel verplicht om de belastingdienst inzage te geven in haar adressenbestand van gastouders, als de belastingdienst hier naar vraagt.

Heffingskortingen

Iedere belastingplichtige heeft recht op een aantal heffingskortingen. De hoogte van de heffingskorting wordt jaarlijks door de overheid vastgesteld. De belangrijkste is de algemene heffingskorting. Naast de algemene heffingskorting heeft iedereen die betaalde werkzaamheden verricht (ook gastouders) recht op een zogenaamde arbeidskorting. Het gaat in dat geval om een klein percentage van uw inkomen. Er bestaan in het belastingstelsel nog andere kortingen, maar die zijn erg afhankelijk van ieders persoonlijke situatie. Daarom noemen we hier alleen de algemene heffingskorting en de arbeidskorting.

Aftrekposten

Om als gastouder te werken en inkomsten te verwerven moet u ook kosten maken. Een aantal van deze kosten kunt u opvoeren als aftrekpost bij uw inkomen.

Het is dan ook belangrijk, dat u enerzijds goed bijhoudt wat u verdient als gastouder en anderzijds wat de kosten zijn die voor het opvangen van kinderen maakt. Het werken met een kasboekje en het bewaren van bonnetjes en rekeningen (bijvoorbeeld speelgoed -niet voor privégebruik- , voorzieningen voor veiligheid of tussendoortjes die niet door ouders betaald worden) zijn hierbij noodzakelijk. Het is aan te raden een aparte rekening te openen voor de inkomsten en uitgaven van de gastouderopvang.

Grotere aanschaffen, zoals een fietskar (niet voor privégebruik) kunnen over een bepaalde periode afgeschreven worden (dit is wel afhankelijk van de hoogte van het bedrag).

De zelfstandig ondernemer

U kunt er voor kiezen om als gastouder zelfstandig ondernemer te worden. Dat klinkt misschien ingewikkeld en moeilijk. Toch heeft het ondernemerschap ook een aantal leuke en interessante kanten.

Wanneer u zelfstandig ondernemer wordt, kan dit belastingtechnisch een aantal voordelen bieden. U kunt bijvoorbeeld bijna alle bedrijfskosten die u maakt (denk aan verwarming, voeding, inrichting van het huis, speelgoed etc.) opvoeren als uitgaven voor uw bedrijf. Verder kunt u in aanmerking komen voor een aantal interessante ondernemersfaciliteiten (waaronder zelfstandigen- en starter aftrek).

Voorwaarde voor dit alles is wel dat u

- minimaal 1225 uur per jaar aan uw onderneming besteedt. Dit is ongeacht het aantal kinderen dat u opvangt. Niet alleen de opvanguren vallen hieronder, maar ook de tijd die u besteedt aan administratie, de boodschappen die u doet t.b.v. de opvang van de kinderen, e.d.
- investeert in uw bedrijf (bijvoorbeeld de aanschaf van speelgoed, veiligheidsmaterialen en kindermeubilair)
- minimaal 3 opdrachtgevers (ouders voor wie u de opvang verzorgt) heeft
- debiteurenrisico heeft
- een eigen boekhouding heeft en facturen c.q. urenlijsten voorziet van een eigen factuurnummer
- ingeschreven staat bij de Kamer van Koophandel.

Bij vragen over uw specifieke persoonlijke situatie kunt u (gratis) bellen naar de belastingtelefoon 0800-0543 of naar de belastingdienst waar u onder valt. Voor informatie kunt u ook de website van de belastingdienst raadplegen (www.belastingdienst.nl).

Aan bovenstaande informatie kunnen geen rechten worden.

De rol van het gastouderbureau

Als u zich aanmeldt en wordt ingeschreven bij het gastouderbureau, betekent dit dat u ook wat mag verwachten van ons.

Aanmelding bij het Landelijk Register Kinderopvang

Als u aan alle eisen en voorwaarden voldoet meldt het gastouderbureau u aan bij het Landelijk Register Kinderopvang. Als u bent opgenomen in het Register, kunt u starten met het werken als gastouder.

Zorgvuldige bemiddeling

Het gastouderbureau probeert zo zorgvuldig mogelijk te bemiddelen tussen gastouders en ouders. Dit betekent voor u, dat wij ouders zullen zoeken die bij u en uw gezin passen.

Het gastouderbureau geeft suggesties voor het voeren van een kennismakingsgesprek met ouders.

Goede afspraken over de opvang

De bemiddelingsmedewerkers helpen u bij het maken van goede afspraken over de opvang. Dit gebeurt tijdens het zogenaamde koppelingsgesprek waarin de opvang zakelijk en inhoudelijk wordt besproken. Van de afspraken wordt een verslag gemaakt en ouders en gastouder sluiten samen een "overeenkomst van opdracht" af. Samen weet u dan waar u aan toe bent.

Na de eerst twee opvangmaanden, de proefperiode, evalueren we de opvang met u en de ouders.

Professionele begeleiding en ondersteuning

Als gastouder heeft u recht op ondersteuning. Met vragen en problemen kunt u altijd terecht bij het gastouderbureau. De bemiddelingsmedewerkster legt minimaal twee keer per jaar een huisbezoek bij u af. Tijdens een van deze huisbezoeken voert zij samen met u de risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid uit. Indien nodig bespreekt ze met u eventuele aanpassingen die nodig zijn. Naast deze huisbezoeken evalueert de bemiddelingsmedewerker ook jaarlijks de voortgang van de opvang en het welbevinden van het kind met de ouders.

Cursussen en thema -avonden

Het gastouderbureau organiseert voor gastouders regelmatig thema-avonden over een bepaald opvoedingsonderwerp (bijvoorbeeld agressie, kinderboeken). Gastouders kunnen ook deelnemen aan de jaarlijkse opfrisavonden EHBO.

Overige diensten

Na het inschrijfgesprek ontvangt iedere gastouder een informatiemap. Hierin staat allerlei praktische en inhoudelijke informatie die van pas komt bij het opvangen van gastkinderen. U krijgt iedere maand de opvangvergoeding via het gastouderbureau uitbetaald. Twee tot drie keer per jaar ontvangt u een digitale nieuwsbrief van het gastouderbureau en indien van belang tussentijds ook specifieke informatie via de email.